

עו"ד דורון רדעי, עו"ד ניצן גדות

- 1** **סמכות בימ"ש מחוזי להורות על העברת הדיון לבימ"ש שלום לאור השווי הסביר של התובענה**
 רע"א 8156/22 מאפה ניר ואח' נ' העמותה למען עתיד טבעוני
- 2** **עיכוב ביצוע פס"ד עד להכרעה בערעור לא כולל בהכרח עיכוב תשלום גמול ושכר טרחה**
 עע"מ 3400/23 הועדה המקומית לתכנון ובניה חולון נ' שולמית לוינסון
- 3** **מעשה בית דין כתוצאה מהסדר פשרה בתובענה ייצוגית**
 רע"א 5066/23 פיטר מלניק עו"ד נ' צ'מפיון מוטורס בע"מ ואח'
- 4** **בחינת טענה בדבר תנאי מקפח בחוזה אחיד במקרה של מסלול ברירת מחדל**
 רע"א 7668/22 הוט טלקום שותפות מוגבלת נ' תומר סיבוני ואח'

פסיקה

- 1** **סמכות בימ"ש מחוזי להורות על העברת הדיון לבימ"ש שלום לאור השווי הסביר של התובענה**
 רע"א 8156/22 מאפה ניר ואח' נ' העמותה למען עתיד טבעוני

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כבוד השופטת איריס רבינוביץ ברון) אשר אישר ניהול תובענה ייצוגית נגד המבקשים בטענה להטעיית לקוחות בעניין היותם של המאפים טבעוניים. תוך כדי הדיון בבקשת רשות ערעור, הסכימו הצדדים להצעת פשרה שהועלתה על ידי בית המשפט, ובהמשך לכך הגישו הסדר פשרה לאישורו.

בית המשפט העליון (כבוד השופט עופר גרוסקופף) אישר את הסדר הפשרה, תוך שהוא מוסיף בשולי פסק דינו הערה חשובה לעניין סמכותו של בית המשפט המחוזי להעביר את הדיון במקרים מסוימים לבית המשפט השלום: "טרם סיכום, אבקש להעיר כי במקרה דנן נראה שהיה מקום להגיש ולנהל את התובענה בה עסקינן בבית המשפט השלום, וזאת בהינתן שמדובר בעסק קטן (מאפיה שכונתית), ובהיקף מכירות מצומצם (כמות קטנה של מוצרים לאורך מספר חודשים בודדים). בנסיבות אלה, ומבלי שיהיה בכך משום הקלת ראש בעוצמת הפגיעה באוטונומיה של חברי הקבוצה, הציפייה הסבירה היא כי הסעד הכספי הכולל שיינתן יהיה בגבול סמכות בית משפט השלום (2.5 מיליון ש"ח), ולפיכך נראה כי לא הייתה הצדקה להגשת ולניהול ההליך בבית המשפט המחוזי. עוד אעיר, כי במצב דברים זה, דהיינו כאשר בקשה לאישור ניהול

תובענה כייצוגית מצויה בעליל בסמכות בית משפט השלום, עומדת הסמכות לבית המשפט המחוזי להורות על העברת הדיון מכוח סעיף 79(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, וזאת בין אם לפי בקשה של הנתבע, ובין אם מיוזמתו. כך, גם אם במסגרת בקשת האישור נקבו מגישיה בסכום תביעה כולל העולה על גבול הסמכות, וזאת בהינתן שהסמכות העניינית לדון בתובענה הייצוגית נקבעת לפי "[ה]סכום או [ה]שווי המצטבר של תביעותיהם של כל הנמנים עם הקבוצה שבשמה מוגשת הבקשה לאישור" (סעיף 5(ב)(1) (חוק תובענות ייצוגיות), ולא באופן בלעדי על סמך ההערכה שמשפטים לעניין זה מגישי בקשת האישור – הערכה שבמקרים לא מעטים היא מופרזת, ולעיתים, אף למעלה מכך." (פסק דין מיום 5.11.2023).

בשם המבקשים: עו"ד אסף נוי. בשם המשיבות: עו"ד עומר מקייס, עו"ד מעין הכהן, עו"ד אלישע הרלב. בשם היועצת המשפטית לממשלה: עו"ד תמר צפדייה.

2 עיכוב ביצוע פסק דין עד להכרעה בערעור לא כולל בהכרח עיכוב תשלום גמול ושכר טרחה

ע"מ 3400/23 הועדה המקומית לתכנון ובניה חולון נ' שולמית לוינסון

בקשה לעיכוב ביצוע חלקי של פסק דינו של בית המשפט המחוזי בלוד (כבוד השופטת מיכל נד"ב) בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים, וזאת בכל הנוגע לחיוב המבקשת בתשלום ריבית פיגורים ותשלום גמול ושכר טרחה.

בית המשפט העליון (כבוד השופט דוד מינץ) קיבל את הבקשה לעיכוב תשלום ריבית הפיגורים ודחה את הבקשה לעיכוב תשלום הגמול ושכר הטרחה, וזאת בנימוקים הבאים: "בנסיבות העניין שוכנעתי כי מאזן הנוחות, שהוא כידוע השיקול העיקרי הנבחן בבקשות מעין אלו, מטה את הכף לטובת המבקשת שנדרשה להשיב לחברי הקבוצה, המונה למעלה מ-2,000 חברים, ריבית פיגורים שהוערכה על ידה בסך כולל של כ-8.7 מיליון ש"ח. מובן כי ככל שהמבקשת תזכה בערעורה עלול להיגרם לה נזק רב, שכן היא עשויה להיתקל בקשיים בהשבת הכספים מכל אותם חברים. מנגד, לא התרשמתי כי ייגרם לחברי הקבוצה נזק גדול כתוצאה מעיכוב ביצוע תשלום סכום זה... די אפוא במאזן הנוחות, הנוטה במובהק לטובת המבקשת, כדי להצדיק היעדרות לבקשה לעיכוב תשלום ריבית הפיגורים, וזאת אף מבלי להידרש לסיכויי הערעור. שונים הם פני הדברים בכל הנוגע להחלטה בנושא הגמול ושכר הטרחה. אמנם, הסכומים אותם חויבה המבקשת לשלם למשיבה ולבאי-כוחה אינם מבוטלים, אולם לא נטען וממילא לא הוכח כי צפוי קושי בהשבתם ככל שיתקבל הערעור.... בנסיבות אלו, לא שוכנעתי כי עלול להיגרם למבקשת נזק מתשלום הגמול ושכר הטרחה, ודאי לא נזק המצדיק את עיכוב ביצוע התשלום" (החלטה מיום 8.11.2023).

בשם המערערת: עו"ד עופר צילקר. בשם המשיבה: עו"ד נמרוד אסיף.

מעשה בית דין כתוצאה מהסדר פשרה בתובענה ייצוגית

רע"א 5066/23 פיטר מלניק עו"ד נ' צ'מפיון מוטורס בע"מ ואח'

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופטת אביגיל כהן) אשר קיבל ערעור שהגישה המשיבה על החלטתו של בית המשפט השלום בתל-אביב (כבוד השופט עדי הדר). במסגרת פסק-דינו קיבל בית המשפט המחוזי את טענת המשיבה בדבר קיומו של מעשה בית דין הנובע מהסדר פשרה בתובענה ייצוגית, ולפיכך דחה על הסף את תביעת המערער כלפיה.

בית המשפט העליון (כבוד השופט אלכס שטיין) דחה את הבקשה מהטעמים הבאים: "פסק הדין קמא מעוגן בעובדותיו הפרטיקולריות של המקרה שאינן מעוררות שום שאלה משפטית עקרונית אשר חורגת מעניינם הפרטני של בעלי הדין; בוודאי ובוודאי לא כזאת אשר ראויה – לפי טיבה ומהותה – להתברר במסגרת בקשת רשות ערעור "בגלגול שלישי". כמו כן, אינני סבור כי מתן רשות ערעור בענייננו דרוש כדי למנוע עיוות דין. ואסביר – סעיף 24 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, קובע כדלקמן: "פסק דין בתובענה ייצוגית יהווה מעשה בית דין לגבי כל חברי הקבוצה שבשםם נוהלה התובענה הייצוגית, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת בחוק זה." הוא הדין לגבי הסדר פשרה בתובענה ייצוגית אשר אושר על ידי בית משפט וקיבל תוקף של פסק דין. הסדר כזה, אף הוא יוצר מעשה בית דין אשר חוסם תביעות עתידיות בנושא התובענה הייצוגית. העמדת מחסום כאמור היא אחת מתכליותיו של ההסדר... מטעמים אלה, סבורני כי פסק הדין קמא הוא פסק דין נכון לגופם של דברים; ובוודאי שאין בו שום פגם אשר פותח את שערי הערעור "בגלגול שלישי". באשר להודעתו של המבקש על כוונתו לעתור לבג"ץ – הודעה על כוונה לפתוח בהליך משפטי כזה או אחר אינה מהווה חלק מסדרי הדין הנהוגים במחוזותינו. כפי שפעם נאמר על ידי אחד משופטיו של בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו ביחס להודעה דומה, תוך הפנייה ליצירה הקולנועית הקלאסית "הטוב, הרע והמכוער", "When you have to shoot, shoot, don't talk". (החלטה מיום 12.11.2023).

בחינת טענה בדבר תנאי מקפח בחוזה אחיד במקרה של מסלול ברירת מחדל

רע"א 7668/22 הוט טלקום שותפות מוגבלת נ' תומר סיבוני ואח'

בקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט המחוזי בתל אביב יפו (כבוד השופטת א' נחליאלי חיאט) אשר קיבל בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המבקשת בשורה של עילות תביעה.

בית המשפט העליון (כבוד השופטת בדימוס ענת ברון) אישר את החלטת בית המשפט המחוזי, למעט בקשר לעילה מכוח חוק החוזים האחידים שבקשר אליה נתקבלה הבקשה, וזאת בנימוק הבא: "עילת התביעה השנייה שאושרה על ידי בית המשפט המחוזי עוסקת בבחירה של הוט במסלול ההשכרה כמסלול ברירת מחדל לתשלום על המודם, בהיעדר הודעה אחרת מצד הלקוח. יוזכר כי ביום 1.4.2018 החלה הוט לגבות מהלקוחות דמי שכירות חודשיים בסך 11.90 ש"ח עבור המודם, וכי ניתנה ללקוחות ברירה להודיע שהם מעוניינים לעבור למסלול ההשאלה,

שכרוך בתשלום פיקדון חד-פעמי בסך 210 ש"ח שיוחזר בתום תקופת ההשאלה בניכוי פחת, או למסלול של רכישת המודם תמורת תשלום חד-פעמי של 210 ש"ח. בית המשפט המחוזי סבר כי "האפשרות הרווחית ביותר מבחינת הוט מבין שלוש האפשרויות היא ההשכרה, במסגרתה צפוי לה תזרים תקבולים משמעותי מכל לקוח מידי שנה וגם המודם צפוי להישאר בבעלותה", לשון החלטת האישור. לאחר שעמד על פערי הכוחות בין הוט ובין לקוחותיה, בהינתן מומחיותה של הוט ונטייתם הכללית של לקוחות להימנע מנקיטת פעולות אקטיביות לשינוי המצב הקיים, הגיע בית המשפט למסקנה כי בחירתה של הוט במסלול ההשכרה כמסלול ברירת מחדל מנוגדת לסעיף 3 לחוק החוזים האחידים. ובלשון החלטת האישור: "ההסתברות שצרכנים יבחרו לנקוט פעולה אקטיבית לשינוי כללי ברירת המחדל שנקבעו בחוזה אחיד היא קטנה אפילו במצבים שבהם מעורבים סכומי כסף משמעותיים. יש אפוא חשיבות רבה להתערבות ולפיקוח שיפוטי בהקשר של כללי ברירת מחדל במסגרת חוזים אחידים, שכן כאמור, הסיכוי שצרכנים ינקטו פעולה אקטיבית לשינוי כללי ברירת המחדל הוא נמוך, שבעתים כאשר הסוגיה שלגביה נקבעה ברירת המחדל מצריכה השקעת זמן ללימוד הסוגיה כשמדובר בעניין שבמומחיות. מכאן עולה שדי בכך שברירת המחדל שנקבעה בתקנון שניסחה הוט היא האפשרות הפחות טובה מבין האחרות מבחינת חברי הקבוצה כדי להצביע על בסיס מספיק שמצדיק ניהול תובענה ייצוגית בעילה זו". עם קביעה זו אין בידי להסכים. בשונה מעמדת בית המשפט המחוזי, אינני סבורה כי מסלול ההשכרה הוא באופן מובהק "האפשרות הפחות טובה" מנקודת מבטם של חברי הקבוצה. התשלום הכולל עבור המודם במסגרת מסלול ההשכרה יהיה גבוה מהתשלום הכולל במסגרת מסלול הרכישה רק בחלוף 18 חודשי תשלום (תוצאת המכפלה של 11.90 ש"ח ב-18 תשלומים היא 214.20 ש"ח, בעוד מחיר הרכישה והפיקדון עמדו על 210 ש"ח). בהנחה שההודעה על הפסקת ההטבה והאפשרות לעבור בין מסלולי התשלום השונים הייתה נמסרת ללקוחות באופן ברור, ניתן להניח כי היו לקוחות שהיו בוחרים באופן מודע ורציונלי להישאר במסלול ההשכרה, בין משום שהם ידעו כי בכוונתם לסיים את ההתקשרות עם הוט תוך חודשים ספורים; בין בשל העדפה לפרוס את עלות השימוש במודם לתשלומים חלף תשלום חד-פעמי גבוה; בין בשל חוסר רצון לקבל לרשותם את המודם, על כך הכרוך בכך. בנקודה זו מצאתי להעיר כי אינני שותפה אף לעמדת בית המשפט המחוזי שלפיה הסוגיה שלגביה נקבעה ברירת המחדל היא בגדר "עניין שבמומחיות". הבחירה בין מסלולי התשלום אינה דורשת מומחיות מעמיקה בתשתיות אינטרנט, אלא הבנה בסיסית של חלופות התשלום השונות, על יתרונותיהן וחסרונותיהן מבחינת כל לקוח. אם כן, גם בהנחה שהוט הייתה מחויבת לבחור באפשרות הטובה ביותר מנקודת מבטם של הלקוחות, אינני סבורה כי בענייננו קיימת אפשרות מובהקת כזו, שכן הבחירה בין המסלולים השונים כפופה להעדפות האישיות של כל לקוח ולאופן שבו הוא מעריך את משך ההתקשרות הצפוי שלו עם הוט." (החלטה מיום 22.11.2023).

בשם המבקשת: עו"ד אורית מלכא, עו"ד עומר שומר. בשם המשיבים: עו"ד יונתן רפפורט, עו"ד אדם לוין, עו"ד בת-אל גניש, עו"ד רון דנוך.

רעיונות, הצעות ומאמרים ניתן לשלוח אלינו למייל: office@rgl.co.il

לרישום לקבלת ניוזלטר תובענות ייצוגיות במייל ו/או לעיון בגיליונות קודמים
היכנסו ללינק: [/https://www.rgl.co.il/newsletter](https://www.rgl.co.il/newsletter)
או סרקו:

הרחמן הוא יחזיר שבתנו ושבת עמו בית ישראל במהרה בימינו, ויוציאנו מכל צרותינו לרוחה, ומאפלה לאורה בקרוב, ואמרו כל העם אמן.